

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

HUKUK FAKÜLTESİ

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER – I

VİZE SINAVI

2020.11.26

KARAR I. Yargıtay 12. Ceza Dairesinin **20.2.2014** tarihli ve E. 2013/8258, K. 2014/4319 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda, İstanbul, Zeytinburnu, ... Mahallesi, ... Sokakta bulunan **altı katlı bina**, **21.2.2007** tarihinde çöker. Bu çökme neticesinde 3 kişi hayatını kaybeder ve 21 kişi yaralanır.

Yapılan tespitlere göre, bina, 1986 yılında ilgili mevzuat hükümlerine göre alınan yapı ruhsatıyesine istinaden Müteahhit olarak A ve Teknik Uygulama Sorumlusu olarak B tarafından inşa edilmiştir. İnşası tamamlanan ve oturulmaya başlanan binanın zemin katında bulunan dükkan, 1989 yılından itibaren 1999 yılına kadar **ekmek fırını** olarak işletilmiştir. Bina, malum “17 Ağustos Marmara depremi”nin hemen akabinde 21.8.1999 tarihinde Zeytinburnu Belediyesi tarafından hasarlı görülerek tahliye edilmiştir. Ancak, bir ay kadar sonra Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü yetkililerince bina ile ilgili olarak “hasarsız” tespitinde bulunulması üzerine, binada tekrar oturulmaya başlanmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından bu deprem sonrasında üniversite öğretim üyelerine mevcut binalarla ilgili olarak “deprem performans puanı” tespiti yaptırılmış ve bu çerçevede söz konusu binanın “37 puan”la “riskli binalar sınıfı”na dahil edildiği tespit edilmiştir. Bunun üzerine İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 23.11.1999 tarihli yazı ile bu binanın “güçlendirmesi” gerektiği, aksi takdirde binada oturulmasının risk ifade ettiği ilgililere bildirilmiştir. Buna rağmen binada herhangi bir “güçlendirme” yapılmaksızın oturulmaya devam edilmiş ve bu arada binaya yükünün artması sonucunu doğuran eklemeler yapılmıştır.

İlk Derece (Bakırköy 5. Ağır Ceza) Mahkemesi, birden fazla kişinin taksirle ölümüne ve yaralanmasına sebebiyet verme suçunu işlediklerini kabul ederek, TCK, m. 85, f. 2 hükümlerine istinaden, “Müteahhit” A hakkında **5 yıl**, “Teknik Uygulama Sorumlusu” B hakkında ise **3 yıl 4 ay hapis cezasına** hükmetmiştir.

Buna karşılık Yargıtay 12. Ceza Dairesi,

Müteahhit A bu arada öldüğü için, hakkında verilen mahkumiyet kararının bu gerekçe ile,

B ile ilgili mahkumiyet kararının ise, aşağıdaki gerekçe ile,

bozulmasına karar vermiştir:

“Soruşturma aşamasında alınan bilirkişi kurulu teknik raporunda her ne kadar binanın 1975 deprem yönetmeliğine uygun olarak yapılmadığı, beton basınç mukavemetinin düşük olduğu ve yönetmeliğe aykırı birçok hususun tespit edildiği hususlarına değinilmiş ise de; söz konusu binanın büyük deprem sonrası hasarlı olarak ayakta kaldığı, hasarlı binalar sınıfına dahil edildiği, binada güçlendirme yapılmasının zaruri olduğu ve belirtilen hususun apartman sakinlerine bildirilmesi karşısında; 21.02.2007 tarihinde binanın çökmesi olayında, binanın yapım aşamasında sanığa yükletilecek kusurlar açısından illiyet bağının 17 Ağustos 1999 depremi ile kesildiği, sanığın binayı yapıp teslim ettiği ve 20 yıl boyunca bina ile ilgisinin olmadığı, binada oturanların tüm uyarılara rağmen binayı güçlendirmeden oturmaya devam etmeleri ve çatı katına beton

atarak fazla yük bindirmeleri hususları dikkate alındığında; binanın çökmesi şeklinde gerçekleşen netice ile teknik uygulama sorumlusu olan sanığın hareketleri arasında nedensellik (illiyet) bağının mevcut olmadığı ve ayrıca meydana gelen neticenin objektif olarak sanığa yüklenebilir olmadığı gözetilmeden beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi, Kanuna aykırı”dır.

Bu karara muhalif olan Daire Üyesinin karşı oy gerekçesinde şu açıklamalara yer verilmiştir:

“Söz konusu binanın bulunduğu yer, İstanbul ili, Zeytinburnu ilçesi olup, 2. Derece deprem bölgesidir. Proje ve inşaat sorumlusu olan sanık, 1987 yılında iskan izni verilen binayı, o tarihte yürürlükte bulunan 1975 tarihli deprem yönetmeliğine uygun olarak projelendirmiştir. Ancak; soruşturma aşamasında teknik bilirkişi kurulunun, çöken binadan kolon, kiriş ve karot örnekleri alarak yaptığı incelemede; binanın, projeye rağmen beton basınç mukavemetinin deprem yönetmeliğine göre B 160 vasfında olması gerekirken, 48-132 kg/cm² ile son derece düşük olduğu, kolon kiriş ve etriye aralıklarının birbirine bağlanmadığı, binanın geometrik merkezi ile ağırlık merkezinin farklı olduğu, düşey-yatay yük hesaplarının yönetmeliğe aykırı olarak yapıldığı, döşeme kalınlığının yürürlükteki deprem yönetmeliğine göre 15 cm olması gerekirken 12 cm olduğu, bağlantı kirişlerinin etriye aralıklarının 20 cm.'yi geçmemesi gerekirken, çöken binada 25-35 cm olarak tespit edildiği hususlarına değinerek; binanın yapı sahibi ve teknik proje sorumlusu olan sanıkların birinci derecede kusurlu oldukları yönündeki rapor ile kovuşturma aşamasında alınan 16.06.2010 tarihli bilirkişi kurulu raporunda da aynı tespitlerin yapılarak sanık B'nin 2/8 oranında kusurlu olduğu yönündeki raporlarının dosya kapsamına uygun olduğu anlaşılmakla;

Binanın yapım aşamasında sanık tarafından gerçekleştirilen tüm bu olumsuzluklara rağmen, 1999 depreminde hasarlı olarak ayakta kalmasında, ikinci derece deprem bölgesi kuşağında yer almasının etken olduğu, depremden sonra oturanlar tarafından binanın teras katına 20 cm. kalınlığında beton şap atılmasının ve binanın zemin katına 1989 yılında fırın yapılmasının, sağlam yapılmış bir binada çökme nedeni olamayacağı, sanık tarafından malzemelerin yeterli kullanılması ve 1975 deprem yönetmeliğine uygun olarak yapılması halinde, Zeytinburnu ilçesinde 1999 depreminde hiç hasar görmeden ayakta kalan diğer eski binalardan biri olabilecek iken; sanığa 1999 depremi ve depremden sonra bina sakinleri tarafından binaya eklenen yüklerin, sanığın binanın yapım aşamasındaki eylemi ile olay arasındaki illiyet bağını kestiğinden bahisle kusur izafe edilmemesine ve 3 kişinin öldüğü 21 kişinin yaralandığı olayda, beraat kararı verilmesine ilişkin sayın çoğunluk görüşüne muhalifim.”

Soru 1. Karara konu teşkil eden olayda, Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi ve Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü yetkililerine terettüp eden herhangi bir yükümlülük ihlali mevcut mudur? İlgili mevzuat dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Soru 2. “Müteahhit” A ve “Teknik Uygulama Sorumlusu” B bakımından inşaatın yapımıyla ilgili olarak herhangi bir yükümlülük ihlali mevcut mudur? İlgili mevzuat dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Soru 3. Bina sakinlerinin/daire maliklerine, özellikle 17 Ağustos 1999 depreminden sonra, terettüp eden bir yükümlülük ihlali mevcut mudur? İlgili mevzuat dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Cevap 1 ilâ 3. Bir inşaat faaliyetiyle ilgili olarak izin belgesi (**yapı ruhsatı**yesi: 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı **İmar Kanunu**, m. 21) düzenleme yetkisi, aynı zamanda iznin konusunu oluşturan yapının izin koşullarına uygun olarak inşa edilip edilmediğini **denetleme**, gerekirse inşaatla müdahale etme, **inşaatı durdurma** ve hatta, yapılan binayı **yıkma görev ve yetkisi**ni de kapsamaktadır (3194 s. İmar K, m. 32).

İnşaatla ilgili olarak fenni mesul tayini (3194 s. İmar K, m. 28), yapı ruhsatıyesi veren kamu otoritesinin (belediyenin veya valiliğin) bu görev ve yetkisini ortadan kaldırmamaktadır.

Ayrıca, gerek inşasında teknik koşullara riayet edilmemesi, gerek kullanım ömrünü tamamlaması, gerek deprem, heyelan gibi bilahare ortaya çıkan başka herhangi bir sebep dolayısıyla binanın “yıkılacak derecede tehlikeli” durum arz etmesi halinde, ilgili idarelerin (belediyenin veya valiliğin) **binanın boşaltılması ve yıktırılması görev ve yetkisi** de bulunmaktadır:

Bkz. 3194 s. İmar K, m. 39;

10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, m. 7, f. 3, bent f.

15.05.1959 tarihli ve 7269 sayılı **Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun**, m. 3.

Karara konu teşkil eden olayda, yıkılan binanın, 17 Ağustos 1999 depreminde hasar gördüğü ve tehlikeli bir vaziyet aldığı tespit edilmiş olmasına rağmen, iskan amaçlı olarak kullanılmasına devam edilmesinin sağlanması veya bu duruma göz yumulması, ilgili kamu kurumu yetkilileri bakımından önemli birer **yükümlülük ihlali** oluşturmaktadır.

Karara konu teşkil eden olayda yıkılan bina ile ilgili yükümlülük ihlalleri bakımından değerlendirmeyi proje ve yapım aşamasından başlatmak gerekir.

Karar içeriğinden anlaşıldığına göre, söz konusu bina ile ilgili olarak İlçe Belediyesinden yapı ruhsatıyesi alınmıştır.

Bu bağlamda **birinci sorun**, yapı ruhsatıyesi alınarak inşasına başlanan binanın projesine ve yapıldığı tarih itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinde aranan teknik koşullara uygun olarak yapılmış olup olmamasıdır.

Önemle belirtmek gerekir ki, **inşaat tekniğine ilişkin koşullarda bilahare, binanın yapımından sonra yürürlüğe giren mevzuatla değişiklik yapılmış olması halinde, inşaatı tamamlanan bina ile ilgili olarak yapılan değerlendirmelerde sonradan yürürlüğe giren mevzuat hükümleri dikkate alınmaz.** Başka bir ifadeyle, yapı ruhsatıyesi alınarak inşasına başlanan binanın hukuka uygun bir şekilde inşa edilip edilmediğini, onaylı (yapı ruhsatıyesinin ekini, dayanağını oluşturan) projesine ve **yapıldığı tarih itibarıyla yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinde aranan teknik koşullara göre** belirlemek gerekir.

Nitekim kararda, bilirkişi raporuna atfen, “*binanın 1975 Deprem Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılmadığı, beton basınç mukavemetinin düşük olduğu*”, yapımında beton kalitesinin düşüklüğü, demir bağlantılarındaki eksiklikler gibi bazı teknik sorunların, yanlışlıkların olduğuna işaret edilmiştir. Bu itibarla, “Müteahhit” A ve “Teknik Uygulama Sorumlusu” B’nin bu binayı inşaatla ilgili teknik koşullara riayet etmeden yaptığını kabul etmek gerekir.

Karşı oy yazısındaki açıklamadan, binaya 1987 yılında **iskan (yapı kullanma) izninin** verilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Yapı kullanma izninin verilmiş olması, inşaatının gerekli uygunluk

denetimlerinden geçtiği, bu binanın projesine ve tekniğine uygun olarak yapıldığı konusunda bir **karine** oluşturmaktadır (Bkz. 3194 s. İmar K, m. 30).

Ancak, bilirkişi raporunda bahsedilen kalitesiz beton kullanılması, demir bağlantılarındaki eksiklikler gibi bazı teknik sorunlar, **bu binanın inşaatı ile ilgili olarak gerekli denetimlerin doğru bir şekilde yapılmadığına** işaret etmektedir.

Karara konu teşkil eden olayda ilgililerin sorumluluğunun tespiti bağlamında açıklığa kavuşturulması gereken **ikinci sorun**, yapı kullanma izni alındıktan sonra, binanın sağlamlığı, ömrü üzerinde etkili olabilecek bir değişikliğe tabi tutulmuş olup olmamasıdır.

Karar metninde bahsedildiği üzere, binanın zemin katı uzun bir süre ekmek fırını olarak kullanılmıştır. Kat malikleri, binanın sağlamlığını korumakla, kendi bağımsız bölümünde ana yapıya zarar verecek nitelikte onarım, tesis ve değişiklik yapmamakla yükümlüdürler (23.6.1965 tarihli ve 634 sayılı **Kat Mülkiyeti Kanunu**, m. 19). Ancak, karar metninden, zemin katın ekmek fırını olarak kullanılmasının binaya zarar verdiği hususunda bilimsel bir tespit yapılmamış olduğu anlaşılmamaktadır. Zira bilirkişi raporunda fırınla bağlantılı olarak sadece *“izolasyonun yeterli olmadığı durumunda fırın ve bacasının yapımındaki taşıyıcı sistem elemanlarında harabiyete sebebiyet vermesinin çökme nedenlerinden olabileceği”* ifadesine yer verilmiştir.

İlgililerin ceza hukuku sorumluluğunun tespiti bağlamında üzerinde durulması gereken **üçüncü sorun**, 17 Ağustos 1999 depreminin binanın sağlamlığı üzerindeki etkisinin doğru bir şekilde tespit edilmiş olup olmadığı, tespit edilmiş ise, bu bina ile ilgili olarak mevzuat gereği yapılması gerekenlerin yapılmış olup olmamasıdır.

Karar metninden anlaşıldığı üzere, 17 Ağustos 1999 depremi, binanın sağlamlığını etkilemiştir. İlçe Belediyesi tarafından binanın **hasarlı** olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık, karardan anlaşıldığına göre, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü tarafından ise, binanın “hasarsız” olduğu değerlendirilmiş ve bu değerlendirmeye bağlı olarak deprem sonrasında binada iskana devam edilmesi sağlanmıştır. Bilahare Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan “deprem performans puanı” tespitine bağlı olarak söz konusu bina “37 puan”la “riskli binalar sınıfı”na dahil edilmiştir.

Anlaşıldığı üzere, yıkılma tehlikesi taşınmasına rağmen deprem sonrasında binanın kullanılmasına, binada iskana devam edilmesine müsaade edilmiştir. Oysa, binanın yıkılma tehlikesi arz etmesi karşısında başta İlçe Belediyesi olmak üzere, ilgili kamu kurumları yetkilileri, yükümlülüklerinin gereğini yerine getirmemiştir. Bina ile ilgili yapı kullanma izni iptal edilmemiş, bina boşaltılmamış, binaya bağlanan elektrik, su ve doğal gaz bağlantıları kesilmemiştir. Önemle belirtmek gerekir ki, Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından maliklerine veya oturanlarına binanın “güçlendirilmesi” gerektiği yönünde yapılan bildirim, ihtar, uyarı, bu yükümlülükleri ortadan kaldırmamaktadır.

İlgililerin ceza hukuku sorumluluğunun tespiti bağlamında üzerinde durulması gereken **dördüncü sorun**, 17 Ağustos 1999 depreminin etkisiyle hasarlı duruma gelen binada yıkılma riski taşınmasına rağmen oturmaya devam edilmesi, maliklerinin binanın “güçlendirme” işini yaptırmamaları, aksine, binaya yük artışını sağlayan, taşıma gücünü etkileyen ve bu suretle çökme tehlikesini artıran müdahalelerde bulunmalarıdır.

Bu açıklamalarla, sadece yükümlülük ihlallerine işaret edilmiştir. Bu yükümlülük ihlalleri dolayısıyla kimin ne suretle sorumlu tutulması gerektiği hususlarında, Ceza Hukuku Genel Hükümler dersinde ilgili konular henüz anlatılmadığı için, bu cevap anahtarı kapsamında açıklamada bulunulmamıştır.

Soru 4. “Müteahhit” A ve “Teknik Uygulama Sorumlusu” (“fenni mesul”: 3194 s. İmar K, m. 28) B bakımından inşaatın yapımıyla ilgili olarak yükümlülük ihlalinin mevcudiyeti halinde, meydana gelen ölüm ve yaralanmalardan dolayı cezaî sorumlulukları bakımından 17 Ağustos 1999 depremi nedensellik bağıını kesen bir sebep olarak değerlendirilebilir mi? Açıklayınız.

Cevap 4. Nedensellik bağı, doğal bir olgudur; gerçekleştirilen fiil ile, icra edilen faaliyet ile, meydana gelen netice arasında sebep sonuç ilişkisinin varlığını ifade eder. Bu ilişkinin varlığını fenni bilgi ile izah etmek gerekir.

Sonradan ortaya çıkan sebep, daha önce gerçekleştirilen yükümlülüğe aykırı fiil ile meydana gelen netice arasındaki bağlantıyı, irtibatı kesebilir. Örneğin bir bina, tekniğine aykırı yapılmasına rağmen, bir saldırı sırasında bombanın infilak etmesi sebebiyle çökmüş ve içinde çok sayıda kişi ölmüş ve yaralanmış ise, binayı tekniğine aykırı bir şekilde yapan, yapılmasını sağlayan kişilerin fiilleriyle, meydana gelen ölüm ve yaralama neticeleri arasında nedensellik bağıının bulunmadığını kabul etmek gerekir.

Ancak sonradan gerçekleşen fiil veya doğal olay, daha önce gerçekleştirilen yükümlülüğe aykırı fiile **eklenerek** neticenin oluşumuna sebebiyet vermiş ise, bu yükümlülüğe aykırı fiili gerçekleştiren kişinin/kişilerin de meydana gelen neticeden sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Örneğin, tekniğine aykırı olarak yapılmış ve bu nedenle sağlamlığı sorunlu olan bir binanın üzerine bilahare ilave kat atılmış ve bu suretle taşıma gücü iyice zayıflamış olan bina çökmüş ise, bu çökme sebebiyle meydana gelen ölüm ve yaralamalar ile, gerek binayı tekniğine aykırı olarak inşa eden kişilerin gerek bilahare binaya kat ilave eden kişilerin fiilleri arasında nedensellik bağıının varlığını kabul etmek gerekir.

Keza, tekniğine aykırı olarak yapılmış ve bu nedenle sağlamlığı sorunlu olan bir binanın bilahare meydana gelen depremin de etkisiyle çökmesi halinde, bu çökme sebebiyle meydana gelen ölüm ve yaralamalar ile binayı tekniğine aykırı olarak inşa eden kişilerin fiilleri arasında nedensellik bağıı mevcuttur.

Soru 5. Bu tespitleriniz çerçevesinde; Yargıtay 12. Ceza Dairesinin söz konusu kararını ve karşı oy gerekçesini değerlendiriniz.

Cevap 5. Açıklanan nedenlerle, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin kararına konu teşkil eden olayda tekniğine aykırı olarak inşa edilen ve bu sebeple sağlamlığı sorunlu olan binanın bilahare ortaya çıkan sair fiillerin ve doğal etkenlerin (depremin) eklenmesiyle çökmesi sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanmalar ile inşaatı tekniğine aykırı olarak yapan kişilerin fiilleri arasında nedensellik bağıının kesildiği yönündeki içtihadını doğru bulmamaktayız.

Hatta, belirtmek gerekir ki, depremin şiddeti dikkate alınarak, çöken binanın tekniğine uygun olarak yapılmış olması halinde dahi çökebileceği varsayımıyla, bu nedensellik bağıının kurulmadığı, ortadan kalktığı ileri sürülemez ve kabul edilemez.

Yargıtay 12. Ceza Dairesinin bu kararı, sorumlulukla ilgili bütün sorunları nedensellik bağıı temelli olarak açıklamaya çalışan klasik suç teorisinin bir yansımasıdır.

KARAR II. Yargıtay 12. Ceza Dairesinin **10.3.2020** tarihli ve E. 2020/177, K. 2020/2628 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda, A, özel otomobiliyle Çorlu Çerkezköy yolunda seyir halinde iken, önünde bulunan TIR aracına arkadan çarpar. Bu çarpma neticesinde A ile otomobilinde bulunan B ve C ölür. TIR aracının şoförü D, durumu fark etmesine rağmen, yoluna devam eder.

Bu olayla ilgili olarak D hakkında taksirle ölüme sebebiyet verme suçundan dolayı TCK, m. 85 hükümlerine istinaden soruşturma başlatılmıştır. Bu soruşturmada Çorlu Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, söz konusu kazanın gerçekleşmesi bağlamında D'nin kusurunun bulunmadığı, "asli kusurun" müteveffa A'ya ait olduğu gerekçesiyle, D hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir.

Bu karara yapılan itiraz, Çorlu 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından reddedilerek kesinleşmiştir.

Adalet Bakanlığı, sulh ceza hakiminin kesin olan kararına karşı aşağıdaki gerekçe ile kanun yararına bozma talebinde bulunmuştur:

*"5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 98. maddesinde düzenlenen yardım ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeme suçu yönünden de soruşturma yapılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiği ve yapılan eksik soruşturma sonucu verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı yapılan itirazın bu yönden kabulüne karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülme"*miştir.

Yargıtay 12 Ceza Dairesi, bu bozma talebini "incelenen dosya kapsamına göre yerinde görülmediğinden" bahisle reddetmiştir.

Soru 6. Karara konu teşkil eden olayda, ihmali davranışla işlenmiş kasten öldürme suçu oluşmuş mudur? Kanuni dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Soru 7. D'nin, arkadan aracına çarpan otomobildeki kişilerin öldüğünü görmesine rağmen, herhangi bir mercie bildirimde bulunmadan olay mahallini terk etmesi, ceza hukuku sorumluluğunu gerektirir mi? Kanuni dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Soru 8. D, arkadan aracına çarpan otomobildeki kişilerin yaralandığını görmesine rağmen, yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemiş ve bu kişiler bilahare olay yerinde ölmüş ise, ceza hukuku sorumluluğu nasıl olur? Kanuni dayanaklarını göstererek açıklayınız.

Cevap 6 ilâ 8. Görünüşte ihmali suçlarda **ön gelen** bir **fiil** de teminat yükümlülüğünün garantörlüğün kaynağını oluşturabilir. Taksirli davranışıyla bir başkasının yaralanmasına sebebiyet veren kişi, yaralanana karşı teminat yükümlülüğü altına girmektedir ve garantörlük sıfatını iktisap etmektedir. Yaygın görünüş biçimi olarak, karayolu trafik düzenine ilişkin kurallara aykırı araç kullanarak karıştığı trafik kazasında bir başkasının yaralanmasına sebebiyet veren sürücü, yaralanan kişinin tedavi edilmesini sağlamakla yükümlü kılınmıştır.

Teminat yükümlülüğünün kaynağını oluşturabilmesi için ön gelen fiilin **hukuka aykırı** olması gerekir. Bu itibarla, karara konu teşkil eden olayda olduğu gibi, trafik kazasına karışmakla birlikte, trafik düzenine aykırı bir davranışı bulunmayan, herhangi bir trafik kuralı ihlal etmeyen sürücü, bu trafik kazasında yaralanan kişiler bakımından teminat yükümlülüğü altında

bulunmamakla birlikte, kaza ile ilgili olarak yardım veya bildirimde bulunmak yükümlülüğü altındadır. Başka bir ifadeyle, bu sürücü, yaralanan kişilerin ölmesinin önüne geçecek bütün tedbirleri almakla yükümlü kılınmamıştır. Buna karşılık, herhangi bir trafik kuralını ihlal ederek trafik kazasına sebebiyet veren sürücü, bu kazada yaralanan kişilerin ölmesinin önüne geçecek bütün tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Bu nedenle, şayet yaralanan kişiler teminat yükümlülüğünün kasten yerine getirilmemesi sonucunda ölmüş iseler, kazaya sebebiyet veren ve bu nedenle teminat yükümlüsü olan sürücüyü ihmali davranışla işlediği kasten öldürme suçundan (TCK, m. 83) sorumlu tutmak gerekir. Buna karşılık, kazaya karışmayan sair bir kişi veya kazaya karışmakla birlikte herhangi bir trafik kuralı ihlal etmeyen sürücü, muttali olduğu bu trafik kazasında duruma göre yardım veya bildirim yükümlülüğü altına girmektedir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi, TCK, m. 98’de tanımlanan suç oluşturur. Meydana gelen trafik kazasında kendini idare edemeyecek şekilde, kendi başının çaresine bakamayacak şekilde yaralanan kişiler olduğuna muttali olan kişi, duruma göre yardım veya bildirim yükümlülüğü altındadır (Bkz. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, m. 82, bent a). Bu yardım veya bildirim yükümlülüğünün kasten yerine getirmemesi, TCK, m. 98 hükümlerine göre ceza hukuku bakımından sorumluluğu gerektirir.

Buna karşılık, trafik kazasının gerçekleştiği sırada kişilerin ölmüş olduğunu sair bir kişinin bilahare öğrenmesine rağmen bu kaza ile ilgili olarak bildirimde bulunmaması, TCK, m. 98’de tanımlanan yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunu değil, 2918 s. Karayolları Trafik Kanunu, m. 82, (f. 1, bent a ile bağlantılı olarak,) f. 2’de tanımlanan kaza ile ilgili bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunu oluşturur. TCK, m. 98’de tanımlanan suçun oluşabilmesi için, yardım veya bildirim yükümlülüğünün **yaralanan kişilerle ilgili** olarak yerine getirilmemiş olması gerekir.

Herhangi bir trafik kuralını ihlal etmiş olmasa bile, kazaya karışan araç sürücüsü,

“Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise, bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek”,

keza,

“Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak”,

yükümlülüğü altındadır (2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, m. 81, f. 1, bent b ve d).

TIR sürücüsünün arkadan aracına çarpan otomobildeki kişilerin **öldüğünü** görmesine rağmen, herhangi bir mercie bildirimde bulunmadan olay mahallini terk etmesi, kazaya karışan kişi olması dolayısıyla, 2918 s. Karayolları Trafik Kanunu, m. 81, f. 3’de tanımlanan kaza mahallini terk etme, kaza mahallindeki durumu değiştirme, kaza ile ilgili olarak bildirimde bulunmama suçunu oluşturur.

TIR sürücüsünün, arkadan aracına çarpan otomobildeki kişilerin **yaralandığını** görmesine rağmen, yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi, TCK, m. 98, f. 1’de tanımlanan suç oluşturur. Kazada yaralanan kişilerin bilahare olay yerinde ölmesi halinde, TIR sürücüsü, yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinden dolayı TCK, m. 98, f. 2 hükümlerine göre cezalandırılır.

Soru 9. Bu tespit ve değerlendirmeleriniz ışığında, Adalet Bakanlığının kanun yararına bozma talebindeki gerekçeyi ve Yargıtay 12. Ceza Dairesinin bu talebi ret gerekçesini değerlendiriniz.

Cevap 9. Açıklanan nedenlerle,

- Çorlu Cumhuriyet Başsavcılığının kovuşturmaya yer olmadığı kararını,
- bu karara itiraz üzerine Çorlu 2. Sulh Ceza Hakimliğinin verdiği ret kararını,
- Adalet Bakanlığının kanun yararına bozma talebini reddeden Yargıtay 12. Ceza Dairesinin kararını,

doğru bulmamaktayız.

İlginçtir ki, Yargıtay 12. Ceza Dairesi, söz konusu olayla ilgili olarak, TIR sürücüsünün durumu ile ilgili olarak hiçbir hukuki değerlendirmede bulunulmadan, ilgili mevzuat hükümlerinden hiç söz etmeden ve soyut bir şekilde “*incelenen dosya kapsamına göre yerinde görülmediğinden*” bahisle Bakanlığın talebini reddetmiştir.